

Urnes entre la por

Amb l'estat dissolt, el sud enfrontat amb el nord i els camins controlats per bandolers i soldats internacionals, Albània intentarà anar a votar per poder començar a refer-se.

L'any 1992, quan tot just Albània s'havia obert a les inversions estrangeres, els empresaris que arribaven o sortien de Tirana auguraven un futur de prosperitat per a ells i per al que havia estat el país més tancat d'Europa. Albània no és com Rússia, deien optimistes, només hi ha tres milions d'habitants, petroli a la costa i paisatges i clima excel·lent que atreuran centenars de milers de turistes estrangers.

Al cap de cinc anys les prospeccions petroleres de la costa han quedat en ben poc o res i Albània no ha estat la Suïssa dels Balcans com proclamaven agosaradament alguns financers italians. Els únics estrangers que avui gosen patrullar pel país són els soldats de la força multinacional "Trenc d'Alba" que intenten com poden complir la missió de pau i d'ajuda humanitària que culminarà el 29 de juny amb la custòdia de les eleccions parlamentàries.

"Coneixem millor el desert del Sàhara o el Tibet que Albània" sentenciava l'any 1912 el publicista francès Francis Delez. Poques setmanes abans de l'esclat de març el periodista Christopher Chiclet rescatava la sentència i, com un presagi, recordava que la lumpenitzada Albània difícilment podria instal·lar-se en el lloc que havien imaginat el mercaders neoliberals.

El detonant va ser l'estafa dels bancs piramidals però la violència hauria pogut tenir (i encara pot tenir) diversos escenaris i protagonistes en el més pur estil *libanitzat*. Sempre hauria pogut saltar una espurna capaç de provocar una batussa tribal entre guegs i tosks, les

dues ètnies albaneses, o un esclat de violència religiosa entre la majoria islàmica i la minoria cristiana, dividida entre els majoritaris ortodoxos i els influents catòlics. Tampoc no seria descartable un conflicte fronterer interbalcànic per la població albanesa de Kosovo i de Macedònia. Ni fins i tot una sacsejada ideològica entre republicans i monàrquics, després de la llenya que llança a la foguera Le-ka Zog, el pintoresc aspirant al tron.

Amb tot, la guerra dels estafats del març va desembocar en una divisió ideològico-territorial nord-sud, amb voravis ideològics. Nord-sud que no es correspon amb els esquemes clàssics perquè està curiosament capgirat. Al sud, hi viuen els albanesos "rics", amb més recursos comercials i agrícoles, els qui havien arriscat més diners en la piràmide, estan més rabiosos contra el president Berisha i se senten més pròxims als ex-comunistes i al primer ministre Bashkin Fino, que va saber reconduir la revolta. En canvi al nord pobre, històricament envejós del sud, la gent va sortir als carrers per defensar el seu país, també del nord, Sali Berisha, contra l'ofensiva "dels bandits i dels comunistes".

Mil cinc-centes persones han estat assassinades a Albània des de l'esclat de març i la violència ha marcat la campanya electoral en què no hi han faltat atemptats, bombes i el segrest de 80 empresaris per bandes mafioses que exigeixen rescats de 800 a 15.000 dòlars. Amb tot, les elits protagonistes del drama, Berisha i els ex-comunistes, estan disposats a arribar a les urnes el dia 29 i diuen que acceptaran el resultat electoral que faci

ARXIU / EFE públic l'OSCE i la sacrificada missió de l'ex-canceller austríac Franz Vranitzky. Poders internacionals que més d'una vegada han hagut de recordar a Berisha que si continua sent president no és precisament per les simpaties que desperta a Europa, sinó perquè els mediadors el consideren interlocutor provisional, i mal menor enfront del caos. De la mateixa manera que han dit als socialistes que els seus orígens no són precisament una garantia de democràcia.

Un mínim de dignitat. Albània no ha pogut ser, doncs, exemple de metamorfosi a l'abundància, però sí que ha estat, en canvi, el país de l'Est on més ràpidament s'ha esvaït la il·lusió capitalista fins al punt d'arrossegar l'estat i de deixar el territori en mans de les armes, les dels clans polítics, les dels bandolers i les dels soldats internacionals. Entremig, el dia 29, els albanesos intentaràn trobar esclertes per arribar a les urnes amb l'esperança que el que en surti els garantirà un mínim de dignitat, almenys la de poder sortir de casa sense por.

Llibert Ferri

Mil cinc-centes persones han estat assassinades des de l'esclat de la revolta al sud d'Albània el passat mes de març. L'explosió de la violència ha creat un enfrontament entre els albanesos 'rics' del sud i els pobres del nord.